

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651> 17

ВОЛОШИНА В. К.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального процесу,
кандидат юридичних наук, доцент

ВИЗНАЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІВ І ПІДКОРЕННЯ ЇХ ТІЛЬКИ ЗАКОПУ ЯК ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Одним із основних питань науки кримінального процесуального права є питання щодо визначення та змісту засад кримінального провадження. Принципи кримінального провадження можна визначити як доктринально обґрунтовані основні правові положення, які відображають предмет і метод кримінального процесуального регулювання, демократичну природу кримінального провадження, визначають сутність і структуру його проваджень, стадій та інститутів, спрямовують кримінальну процесуальну діяльність на досягнення завдань, поставлених державою перед кримінальним судочинством.

Кримінальний процесуальний закон у статті 7 закріпив систему загальних засад кримінального провадження, у якій нараховується 22 засади. Порівнюючи положення КПК 1960 року, досить багато засад знайшли своє відображення у КПК. Однак, на нашу думку, не всі положення, а саме такий міжгалузевий принцип, як незалежність суддів і підкорення тільки закону, не знайшов своє відображення у системі засад, визначених закоподавцем.

Положення щодо незалежності суддів міститься у міжнародних нормах, а саме у ст.10 Загальної декларації прав людини, у п.1 ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод де зазначено, що кожен повинен мати право на справедливий і публічний розгляд справи компетентним, незалежним і безстороннім судом, створеним на підставі закону. Незалежність судової влади є необхідною для реалізації цього права.

На існування такого положення та його значимість вказується у Декларації щодо принципів незалежності судової влади, яка прийнята Конференцією голів верховних судів країн Центральної та Східної Європи 14 жовтня 2015 року. У Декларації зазначено, що судова

влада має виконувати свої функції відповідно до конституції та законів. Держава має забезпечувати існування процедур та засобів правового захисту незалежності судової влади, у тому числі санкцій проти тих, хто намагається впливати на суддів іншим чином, аніж за допомогою законних судових процедур.

Незалежність суду, як гарантія відображена у ст.ст.126, 129 Конституції України, гарантована законами України, а саме у ст. 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Треба зазначити, що даний принцип має свою специфіку у кримінальному провадженні, оскільки суд у кримінальному провадженні здійснює не тільки правосуддя, а й під час досудового провадження виконує функцію судового контролю, при здійсненні якої теж повинна бути забезпечена незалежність. Отже, втручання у здійснення правосуддя, вплив на суд або суддів, слідчих суддів у будь-який спосіб, неповага до суду чи суддів, слідчих суддів, збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб з метою завдання шкоди авторитету суддів, слідчих суддів чи впливу на безсторонність суду забороняється і тягне за собою відповідальність, установлену законом.

Втручанням у діяльність судових органів слід розуміти вплив на суддю, слідчого суддю у будь-якій формі (прохання, вимога, вказівка, погроза, підкуп, пасивство, критика судді в засобах масової інформації до вирішення справи у зв'язку з її розглядом тощо) з боку будь-якої особи з метою схилити його до вчинення чи невчинення певних процесуальних дій або ухвалення певного судового рішення. При цьому не має значення, за допомогою яких засобів, на якій стадії процесу та в діяльність суду якої інстанції здійснюється втручання.

Таким чином, положення про незалежність суддів та підкорення їх тільки закону відображається як у національних так і міжнародних нормах, отже, вважасмо, за необхідним доповнити кримінальний процесуальний закон окремою нормою та закріпити незалежність суду та підкорення їх тільки закону як окрему засаду кримінального провадження.